

Mali Cemanceyanfan Poroze Lakana ni Yiriwali Sabatili kama

A y'an lamen!

Mali Cemanceyanfan Poroze Lakana ni Yiriwali Sabatili kama

A y'an lamen!

NEBILA

Koteba Kura, Geren-Geren, Ngɔson (Bunteni)... ninnu ye kumafonisebenw ye ja kumama ni ja kumantanw tun be bɔ minnu kɔnɔ demokarasikele waatiw la. Mali kɔni kɔnɔ, siga si t'a la, ja kumama ni ja kumantan ni kumafonisebenw ani gafebɔ, olu ye sanga sɔrɔ k'a sababu ke jemufangako ye, n'o ye demokarasifanga ye.

Kabini demokarasi nana, Mali ja kumama n'a ja kumantan lakodɔnna dijne kɔnɔ, k'a sababu ke u dilanbagaw ka kodɔn n'u ka cesiri ye, Zɔrizi Foli, Birino Leyɔn, ani Adama Ba.

Jamana be geleya minnu kɔnɔ bi, o dogolen te mɔgɔ la, wa ja kumama ni ja kumantan dilanni fana b'ɔ lahalaya kelen in na. Nk'o n'a ta bee, yiriwalicakɛdaw, demedonjekulu ni bajumanketɔn dɔw kelen be ka ja kumamaw ni ja kumantanw ke demenawani cakeminenw ye, minnu b'a to n'u be se ka jamanadenw lafaamuya a ne ma, haminanko gelen dɔw kan, i n'a fɔ denmisew ka hakew labatoli, sigida n'a lamini lakanani ani keneyako sabatili.

SIPIRI (SIPRI) n'a jeñogɔncakeda min be Mali kɔnɔ, n'o ye Dɔnniya Sun (Point Sud) ye, olu be k'u bolo di jeñogɔn ma, ka baara ke n'o taabolo ninnu ye, k'u hakililaw ke ja kumamaw ni ja kumantanw ye, jamanadenw lafaamuyaliko juman kama. U ka lajnini fɔlɔ ye walejumandɔn ye ka jesin maliden bee ma, ce ni muso, denmisen ni maakɔrɔ, minnu sigilen be jamana cemanceyanfan marabolow kɔnɔ, n'u sonna k'u ka pininkalisewenw kɔnɔkow jaabi, kalo saba o kalo saba, san saba kɔnɔ. Lajini filanan ye, k'a jira ni ja ninnu ye ko tulon be se ka bange sebe la, min b'a jira ko ka gere jamanadenw na, k'u lamen, k'u ka seereyaw sɔrɔ, o b'a to pininikelaw ni yiriwali baara kebagaw, i n'a fɔ Erɔpu Kelenyatɔnba, o min be ka poroze in musakaw bɔ, - ani jamana taabolo dantigebagaw, olu ka se ka jamanadenw ka don o don geleyaw dɔn ani k'u faamuya, ka jamanadenw jɔrɔnnakow n'u jigiyaw dɔn, walasa u ka se jamana demencogo jumanw na, fasojoba raw la.

An jigi b'a kan ko ja ninnu kalanni ben'a to fasoden kelen-kelen, ce ni muso, denmisen ni maakɔrɔ, yiriwalibaara kebagaw ani marajemɔgɔw, bee kelen-kelen k'a jɔyɔrɔ nafa dɔn fasoko la. A ka kan, an bee lajelen ka Mali n'a sinijesigi demen an seko damajira la. O te sabati, n'an ma gere jamanadenw na, k'u lamen ani k'u faamuya!

Bart Ouvry

Lasigiden

Erɔpu jamanaw ka Kelenyatɔnba ka ciden

Dan Smith

jeñemɔgɔba

Ben ni lafiya sabatili dijne kɔnɔ
jeñinicakeda min be Sitokɔlimu

Poroze ni jekulu suguyaw jirali

Mali cemanceyanfan poroze, lakana ni yiriwali sabatili kama, nafolo be bə Erəpujamanaw ka Kelenyatənba kun. A be waleya Sipiri (SIPRI) n'a jənəgənw fe. Sipiri (SIPRI) ye cakeda ye min be wele Angilekan na "Stockholm International Peace Research Institute", o ye Ben ni Lafiya Sabatili Nininicakəda ye, min sigilen be Sitokəlimu. A jənəgən ye Dənniya Sun (Point Sud) ye Mali kənə. O poroze in daminenə san 2018. A ye mara, lakana, hadamadenyasira ani sərə cogoyaw jiralanw kələsilifeere də boloda jamana cemanceyanfan serekiliw n'a marabolow kənə, ni həkə səgesəgəli ni cogoya səgesəgəli cogow an'a minənw ye.

Erəpu Kelenyatənba jamanaw benna a kan, bəə n'i seko damajira, k'u ka senkola, u ka sərəfənw a n'u ka latige kə kelen ye. O hukumu kənə, u sera k'u ka jamanaw ke basigi, demokarasi ani yiriwali kuntaala jamanaw ye ; k'u ka seko ni dənko caya, u ka jənəgənmakoto a n'u ka yəreyaw lakana. Erəpu Kelenyatənba lajnini ye k'u ka o baaraw n'o danbe ninnu tila-tila u ni jamanaw ni fasojama wərew cə, u ka dancew kəfə.

Sipiri (SIPRI), n'o ye **Ben ni Lafiya Sabatili Nininicakəda ye, Sitokəlimu**, o ye cakeda yeremahərən ye dijə kənə, min y'a ka baaraw nesin jininiw ma kələw, maramafənsanba, maramafənjənən, ani maramafənbila kan. A sigira senkan san 1966. A bə kunnafonikisəw, səgesəgəliw ani komageleyaliw lase, minnu sinsinnen be forobakow kan, politiki kolatigəlaw, jinimikəlaw, kunnafoniw lasebagaw ani makojininaw ma.

Dənniya Sun (Point Sud) dəniya sunjidiso, ka sigidaladənniya yakubaya. Ale ye cakeda yeremahərən ye dijə kənə, jinini ni mögskalan kama. A sigilen bə Bamako Mali kənə yan. Dəməndonjekulu don, jinimikəlakulu də bə min kənə. O jekulu in kənəməgə kelen-kelen bəə ye mögə faamuyalen ye dənniya bolofara də la. Dənniya Sun (Point Sud) bə sigidalawalew ni jamana lakurayali n'a jəli porozew cəsiraw ani jamanaw ni jənəgən cə walew səgesəge.

Foli ni walejumandənw

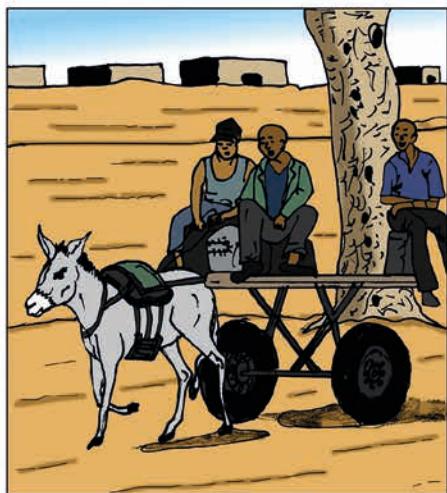
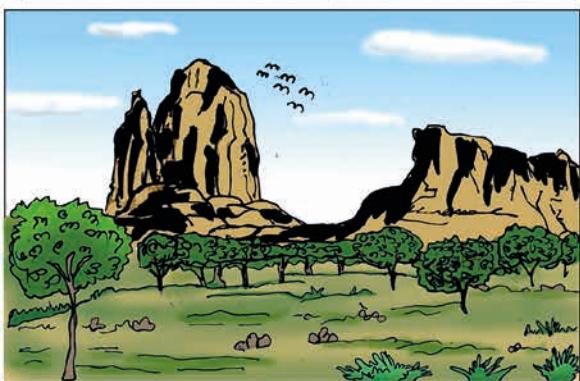
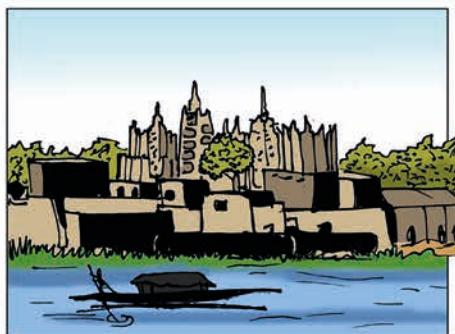
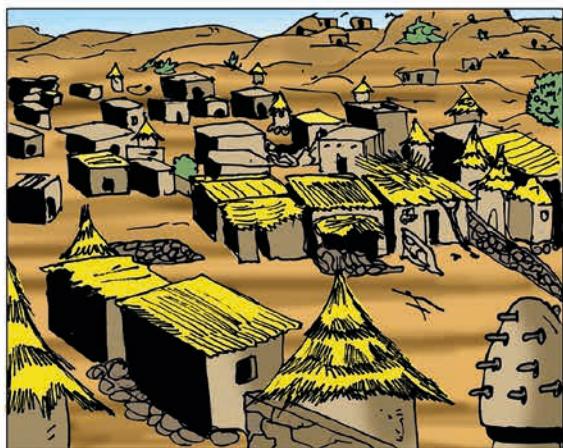
Foli ni walejumandəw bə ka nesin Mali cemanceyanfan sigibagaw ma, olu minnu sənna k'an ka jininkaliw jaabi. Foli ni walejumandən bə ka nesin demənbaga cəmanw ni musomanw ma, olu minnu ye Mali cemanceyanfan don u senkərə kunnafonikisəw kafoli la.

Foli ni walejumandəw bə ka nesin Sipiri (SIPRI) ka kunnafonifalen, gafedilan a n'a ka baaraw porogaramu waleyalijekuluw ma, Saheli ani Afiriki tilebinyanfan na.

Foli ni walejumandən bə ka nesin Dənniya Sun (Point Sud) baarakəjekulu ma.

Mali ye masabajamana caman ciyen ta. A dønnen don n'a ka tariki ye, n'a ka seko ni dønko caya ye, n'a siyaw ka sigjnjøgønfew ye, basigi kono. Mali cemanceyanfan lakodonnen don dije kono turisimu kola. Dogonojamana, Ba Joliba babolow nøgønkunbenyørø, ani bamanantile jin kørøw Segu...

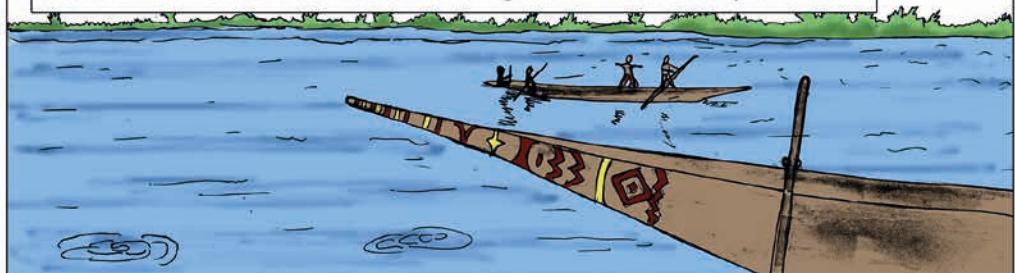

Dugu lamininen ni bôgô kogobolow ye, tarikiko nasira la, Segu bë Mali cemance la .

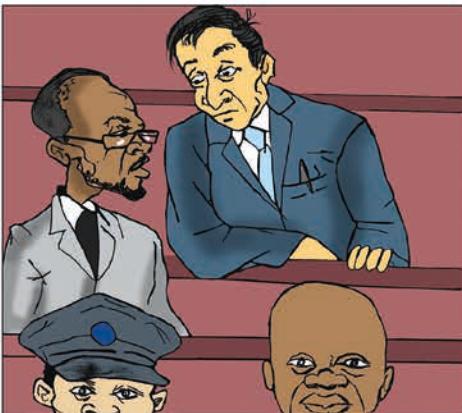
Moti ye dawula soro n'a ka seko ni danko caya ye, wa Mali jamana fogonfogon dô don, soroko siratige la. Cike, iziniko, ani turisimu yiriwali sababu jônjôn caman b'a kono. Jibolo caman b'a kono, i n'a fô Ba Joliba ani kungo lakananen caman sariyasebenma.

Nka, nin y'a san damado ye, geleya suguya caman firila Mali kan. O geleya ninnu be ka boli cemanceyanfan marabolow dugumisenniw sigibaga bee kan.

Walasa ka fura soro dugumogow ka o geleyaw la, k'u jenaboo, dije kunkankofsjekuluw ye wulikajow ke ka pesin Mali ma.

Mali jamanakuntigi ka baarada la, jamana niemogow n'u demenbagaw ye hakililafalenw ke ka pesin geleya ninnu penaboli ma.

An be se k'aw
deme cogo di ?

An b'a fe
dugumogow ka
lapiniw don.

An ka kan ka kunnafonikisew
kafo cemanceyanfan
marabolow kan.

Dogokun damado temenen ko...
Erépo jamanaw ka Kelenyatomba
ka eidew Mali kono a n'a baarake
jonkon ce hakililafalenw ke.

Ka da jamana cogoya kan,
goferenaman lapini kera
demenbagaw jiinini ye walasa
ka cemanceyanfan dugumogow
haminankow pini k'u don.

Walasa o segesegeliw ka
sirasoro, an b'a fe pinimicakeda
ninnu, Sipiri (SIPRI) ani
Dönniya Sun (POINT SUD)
ka fara an kan, olu minnu ka
dönniya ka bon a ko la.

Nin tòn fila ninnu bëna
kunnafonikise jelenw jini k'ù di
an ma Mali cemanceyanfan
sigibagaw lahalaya kan.

Segesegeli minnu be ke kene kan, olu
benna ne ma haali. Jaabi minnu bëna bɔ
o segesegeli ninnu kɔnɔ, olu ka kan k'a to
deme minnu be nesin dugumögow ma,
olu ka boloda ka ne.

Jamana marabagaw
b'aw deme nin baara
ninnu na.

Kalo damado labenw kofé, Sipiri (SIPRI) ni Donniya Sun (POINT SUD) ye
demebaga cemanw ni musomanw bila ka taa cemanceyanfan marabolow kɔnɔ.

Dønniya Sun (POINT SUD) baarakejekuluw ni Mali cemancemarabolow marajemögow, laadalajemögow ani diinejemögow kelen-kelen sigira ka kuma.

Bisimilaliw kera ka je ! Merew ye barika don baara in na.

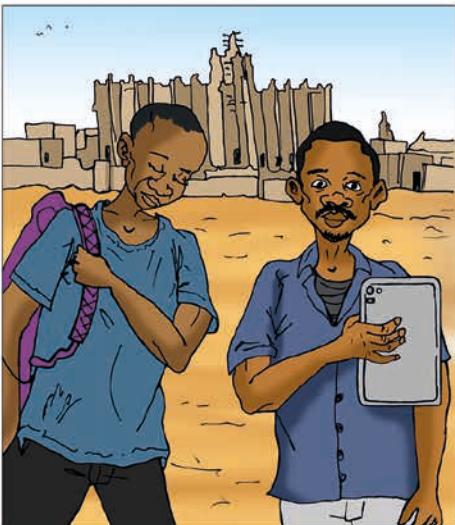
Dugutigiw y'u tulomajo kojuman demebaga cemanw ni musomanw ka cikanw fe.

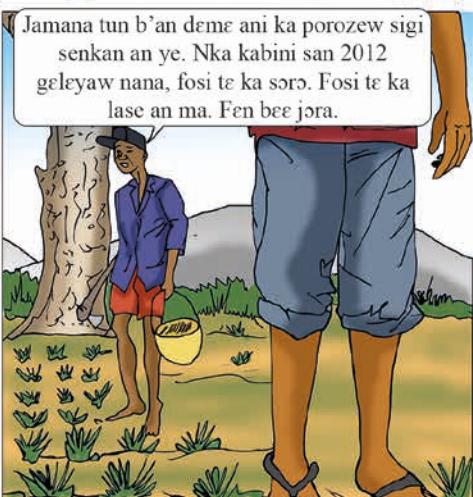
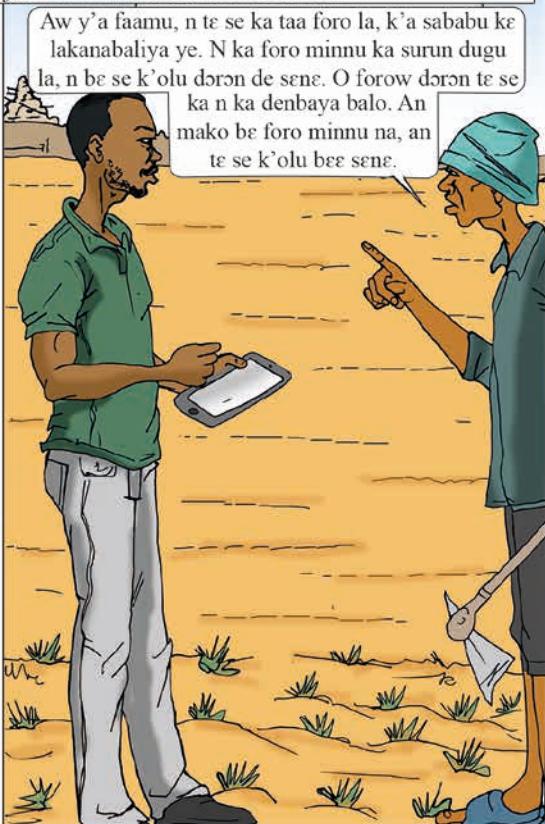
Gofeneriw ye nögoya don Dønniya Sun (POINT SUD) baarakejekuluw ka baaraw la.

Kene kan, demebaga cemanw ni musomanw ye dugumögow hakililaw jini, mögo kelenfesigikafow ni jamakulufesigikafow senfe.

Demenbaga b'a makodon a kumajögön na, k'a pininka, degun minnu b'a n'a ka sigidalamögow kan, a k'olu fo. A b'a lamen, ka baara ke ni walannin türita ye, a ka pininkaliw sebennen be min kono...

Kilometere damado pøgønna na, dømebagajekulu dø ni Segu ciklaw be ka hakililafalenw ke.

N balimake, degun
jønjøn jumenw b'aw
ka dugu kan ?

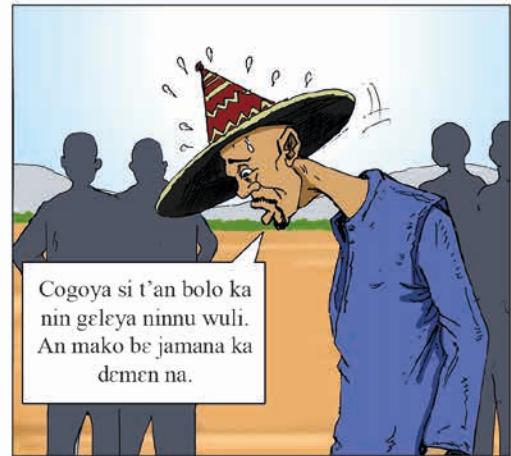
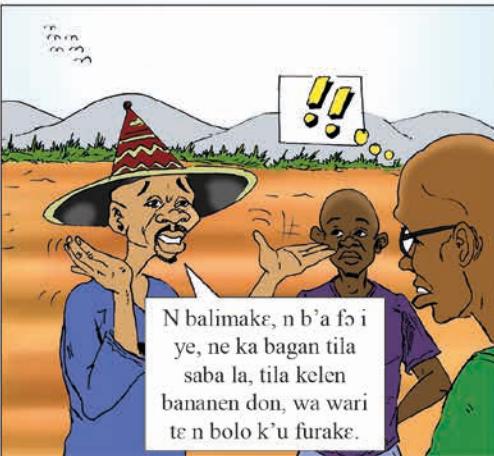
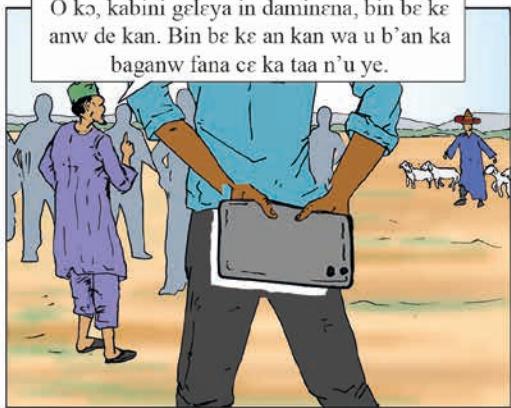
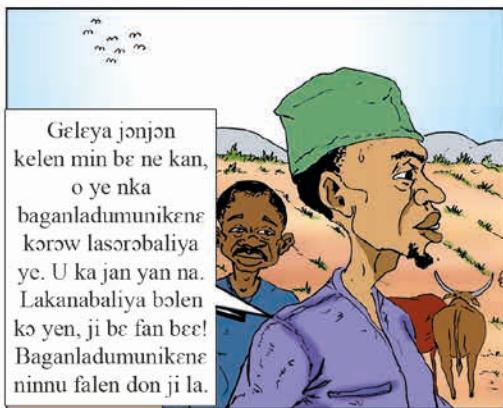
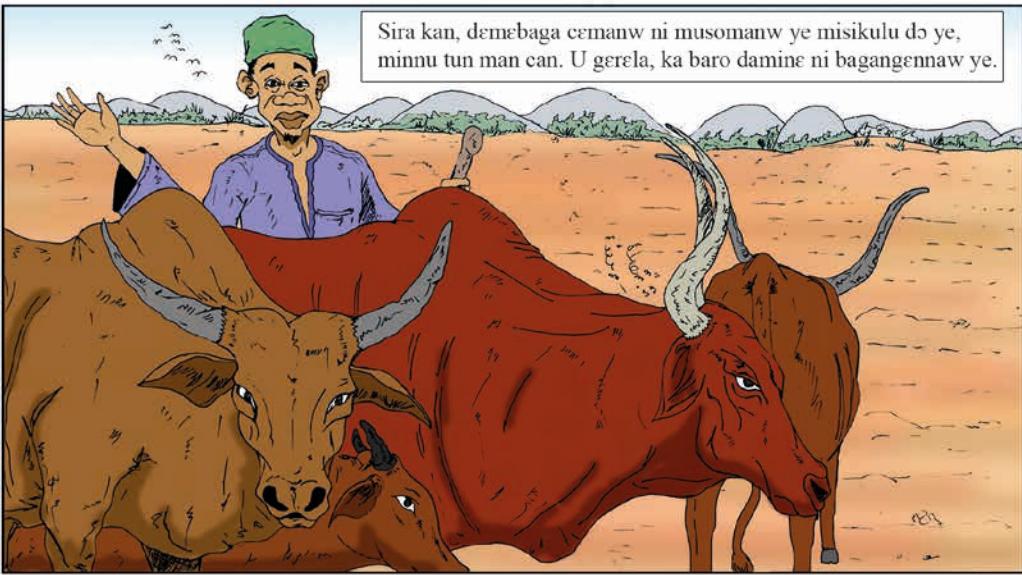
Geleya caman be yan, i n'a
fo lakanabaliya ani cikelaw
ni baganmaralaw ka
føjøgønkow.

Geleya b'an ni baganmaralaw ce
tuma bee. N'u do n'an bilala pøgøn
na, ka da a kan a y'a ka baganw
ladamuni an ka forow la, k'u tijne,
n be dugutigi ladønniya; o be
wulikajøw ke yøronin kelen, ka fura
søro geleyaw la.

O la, aw te taa kiiriso
la ni føjøgønkow nana
wa ?

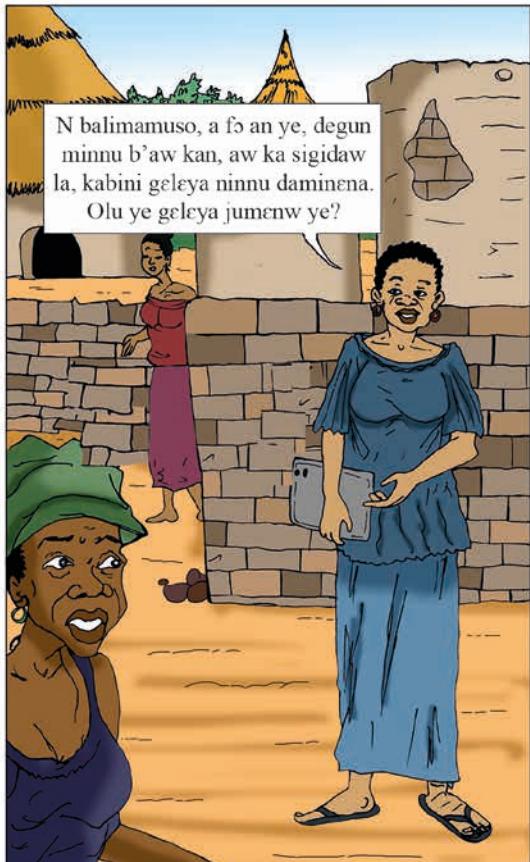
Kiiriso yøro ka jan kojugu anw
na. Føkaben de be ke følo
laadalapemøgøw fø, olu ka kan
ka fura søro geleya la.

Nka nin waati ninnu na,
an be ka fenw ye, an tun
ma deli ka minnu pøgøn
ye. An ka forow be ka
jeni, wa tijne na, an te
k'u jenibagaw døn.

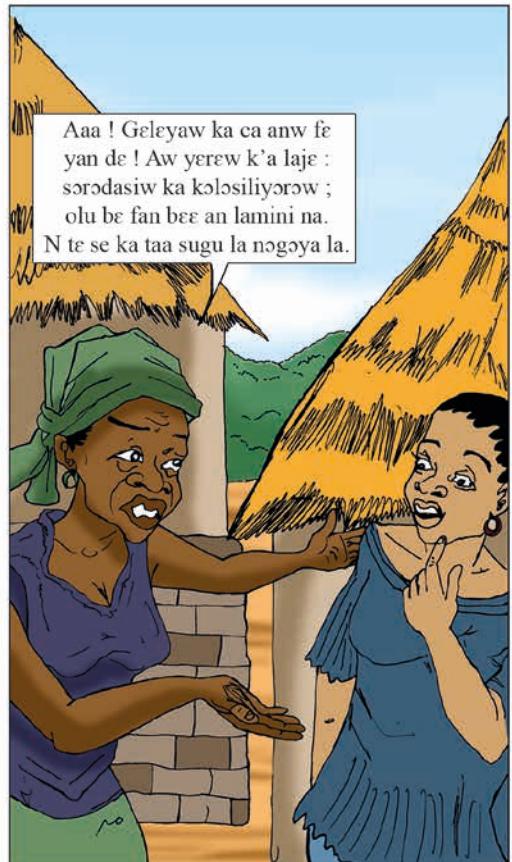

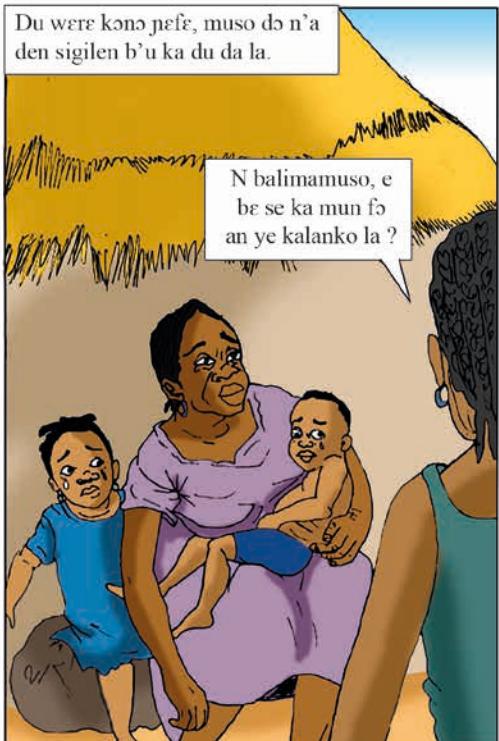
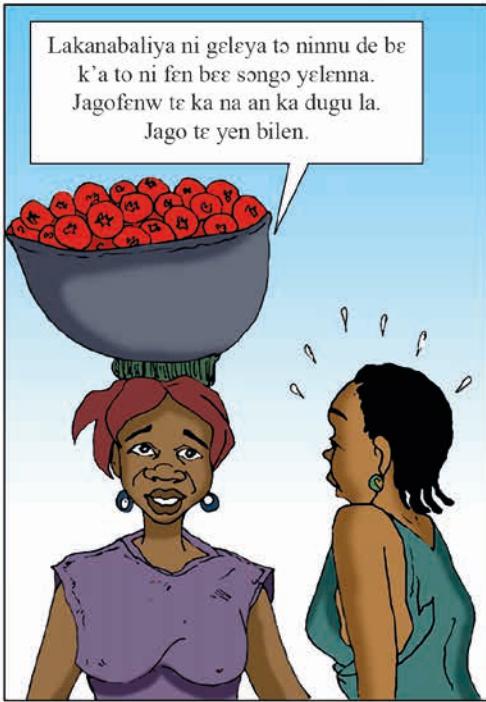
Dugumisennin were la, Moti mara la, Dönniya Sun (POINT SUD) baarakejekulu be ka teme ni kunnafonikisew kafoli ye.

N balimamuso, a fo an ye, degun
minnu b'aw kan, aw ka sigidaw
la, kabini geleya ninnu daminen.
Olu ye geleya jumewn ye?

Aaa ! Geleyaw ka ca anw fe
yan de ! Aw yerew k'a laje :
sorodasiw ka kolosiliyorow ;
olu be fan bee an lamini na.
N te se ka taa sugu la nogoya la.

Demebagia cemanw ni musomanw be k'u ka baara ke.
U benna ni denmisenkulu dō sigilen ye dutemin na.
U n'olu kumana. Olu y'u ka jørennakow da kene kan.

Aw bee ni sogoma, degun
jonjon jumenw b'aw kan bi ?

N balimamuso, i yere b'a kalama. Sanni geleya
ninnu ka na, an tun be se ka baara dōw soro. Nka
sisan, fosi. N b'a fe ka taa n garigeje laje Bamako.

An be geleya la yan don o don. A tile fila ye nin
ye, bin kera an siginjøgondugu dōw kan, ka taa
n'u bolofewn ye. O dugu ninnu mɔgɔw nana u
kundogo anw fe yan. Nka balo bere t'anw bolo
yan. Balo te ka laboli ke. Dunkafa sabatibaliya
be k'an kamanagan.

Nin cogoya in na sinijesigi
t'anw ye! O de koson denmisens
dow y'a lajini ka sigida bila ka
taa yoro were, walima ka fara
kelejekuluw kan.

U ka nin ei in kuncelen, baarakejekuluw
taara n'u ka jaabi sørølenw ye Bamako.

Dønniya Sun ni Sipiri pemogow ye jaabi sørølenw
lase Erøpu jamanaw ka Kelenyatøna eidennw ni
Mali jamana pemogow ma.

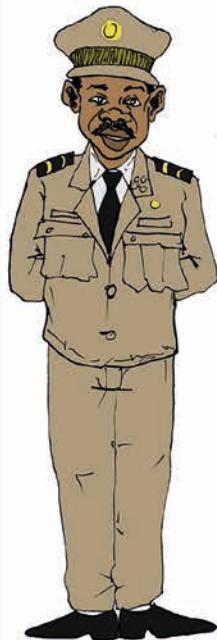

Kuma min bøna fo Mali
cømancyansfan dugudenw fe,
an sigilen don k'o sebekørø kono.

Jaabi fôc : Jamanadenw ka dannaya bë jamana ñemögow kan.

Gôfereneri

Mere

Kiiritigela

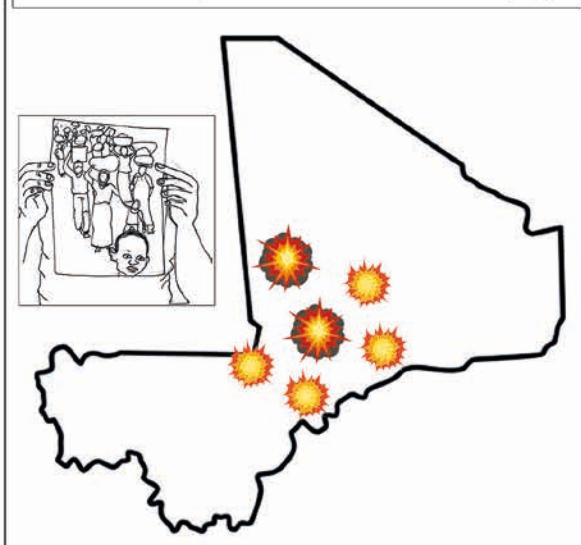

Dugutigi

Jaabi filanan: Kiiri be tige laadalajemogow fôlo de fe.

Jaabi sabanan: Jamanadenw be caman bo u ka taamaw na, k'a sababu ke lakanabaliya ye.

An ka lapiniw
lamen sisan ...

Lapini Følo: Jamanadenw lakanani jamana kælebolow fe.

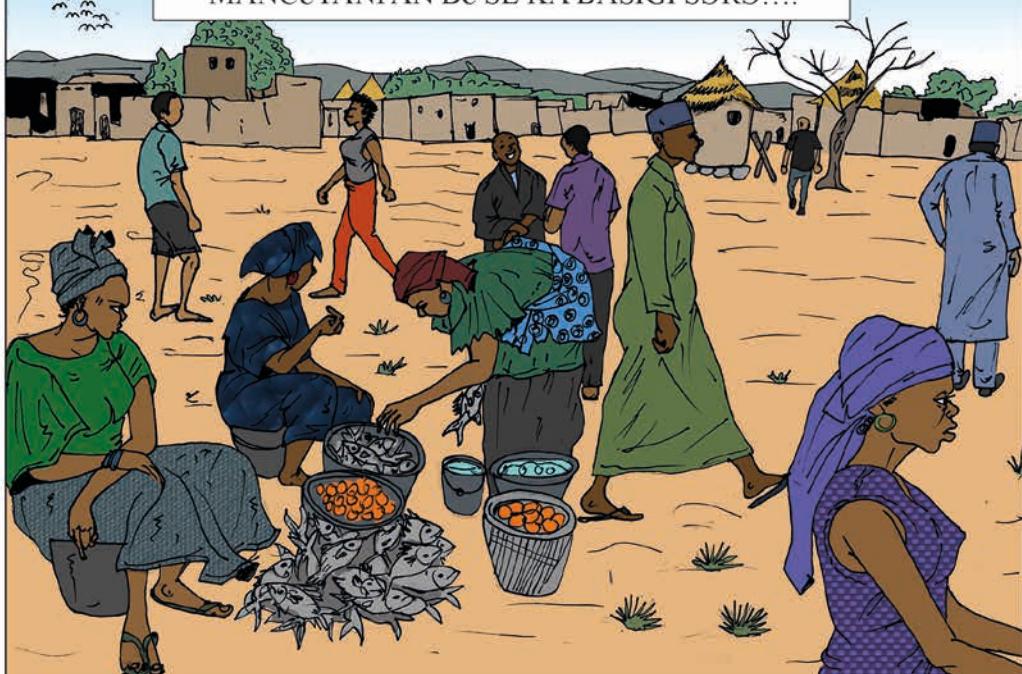
Lapini Filanan: Ka baarasorobaliya kæle ani ka sababu caman daye
le denmisew ye baarako la.denmisew ma.

Lapini Sabanan: Hadamadenya sabatilicakeda jɔnjon
nenamaw ka kan ka dayele jamanadenw ye.

NI NIN LANINIW SERA KA WALEYA, MALI CE
MANCEYANFAN BE SE KA BASIGI CSORO....

SIPRI
Signalistgatan 9,
169 72 Solna, Suède

Lasorøsira: Stéphanie Blenckner, blenckner@sipri.org

Mogo minnu kera sababu ye ka nin sèben in laben:
Dr Virginie Baudais, Frédéric Daudon et Caspar Trimmer

Baara bolodabagaw: Georges Foli
Jaa dilanbaga: Bruno Léon
Neken dilanbaga: Adama Bah
Baara jenabøbaga: Editions Seyna
editions@yahoo.com

© SIPRI san 2022 marisikalo

Baara keli ni nin foroba lisansi in ye, o sariyaw n'a saratiw

Nin baara in mumē y'a dilanbagaw halala ye. Foroba lisansi de dalen b'a kan, min tōgō ye angilekan na Créative Commons Attribution - Baara te ke n'a ye jagosira kan - Bonna te se ka bɔ a la dijne dakun na 4.0 don. O hukumu kōnɔ, aw yamaruyalen don ka segin baara in kan, a mumē walima a fan dɔ ani k'a lase mɔgɔw ma, dijne fan bɛɛ, fu, lisansiko t'o la, a te jago.

N'aw bɛ nin baara in lase mɔgɔw ma a lisansima, aw ka kan k'a labenbagaw dantige, k'u ka hakew lakodɔn, k'a kɔkansəbənfura ani k'a dilanni kunnafoni mumē matarafa.

Dan b'a lakananiko la, wa jɔyɔrɔfako si t'a la.

N'a te ke baasi ye, lisansi dibaga ka kandi si man kan ka ye nin ko in na ka nesin aw ma, a mana ta dakun o dakun na, sariyako siratige la, (kerenkennenya la, kɔlɔsilibaliya sen b'o la) ka nesin sariyasɔrɔ suguya kelen-kelen bɛɛ lajelen ma ; sariyasɔsɔ tilennen, kerenskerennen, jengelen, kasara, kɔlɔlɔ, nangili, misali jugu, walima tununi o tununi sɔngɔkow la, musakakow la, walima tijeneni o tijeneni be se ka ke makopeni sira fe baara lisansima in na, hali n'o y'a sɔrɔ lisansi dibaga b'o tununiw n'o sɔngɔw n'o musakaw n'o tijeniko ninnu kalama. Ni jɔyɔrɔfako binni ma yamaruya, baara mumē walima a fan dɔ kan, nin benkan in te se ka waleya Aw kan.

Jigifako dansigili ani jɔyɔrɔfako binni minnu kofɔlen file nin ye sanfe, aw ka kan k'olu faamuya, aw seko damajira la, k'a dɔn k'u b'i n'a fɔ dansigiliw ani jɔyɔrɔfako suguya bɛɛ lajelen kɔnni.

Nin ja kumama nija kumataw dila la si Erøpu kelenyatøn ba ka demenyè a
musaka kola nali cemanceyankan Proroze lakanani yiriwali sabatili kama.
Fen otèn b'a kono oye SIPRI ni Dønniya Sun (Point Sud) dørøn kan ye.

Ola ote Erøpu kelenyatøn ba kan ye.

